

Johann Gabriel Pries

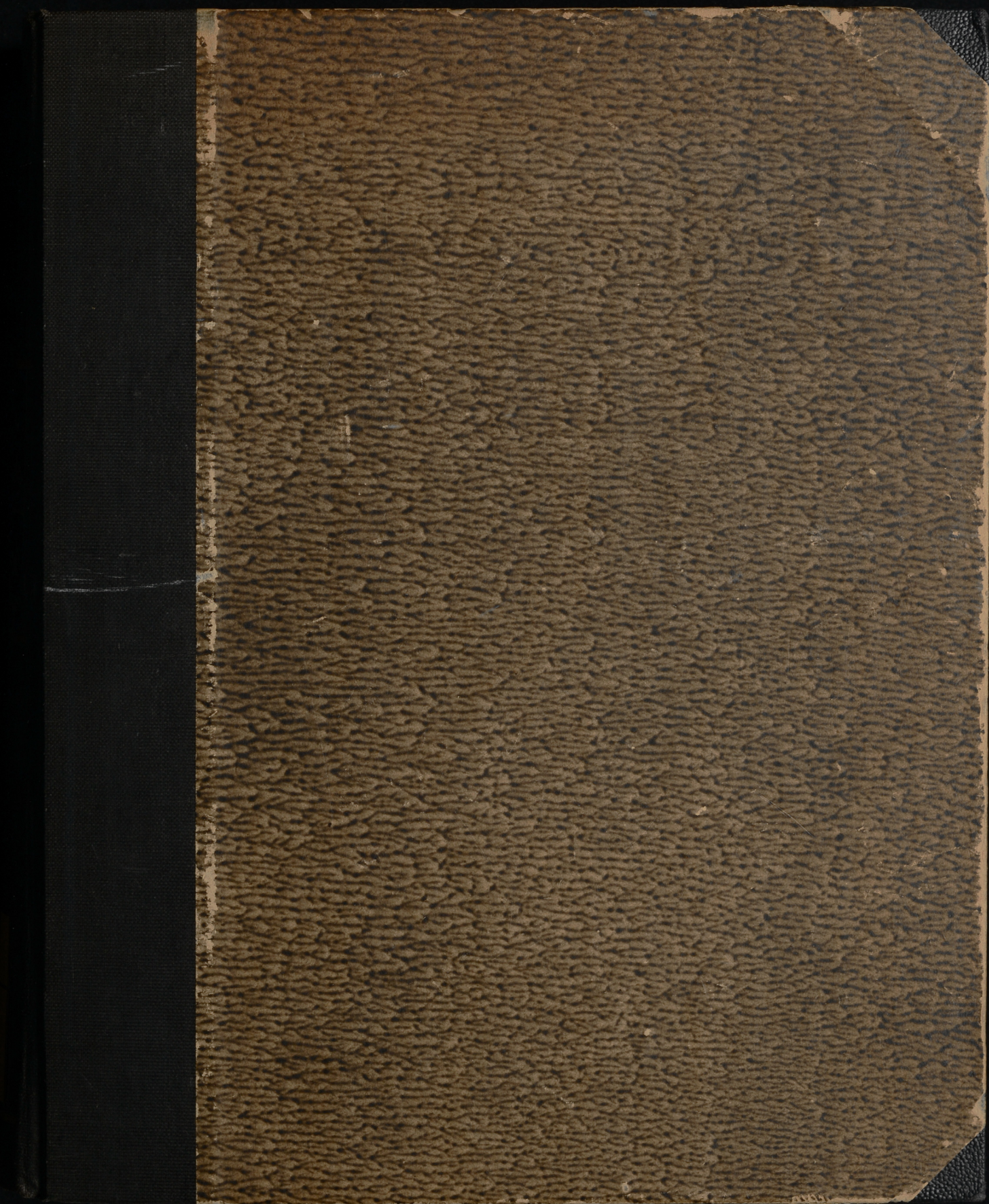
**De Anthropodaemonibvs : Pavca Praefatvs Actvi Sollemni, Qvo ... Natalis ...
Domini Friderici, Dvcis Regnantis Megapolitani ... Die IX. Novembr. A. R. S.
MDCCLXXVIII. Pvblica Pietate Celebrabitvr ...**

Rostochii: Litteris Adlerianis, [1778]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn881617776>

Druck Freier Zugang

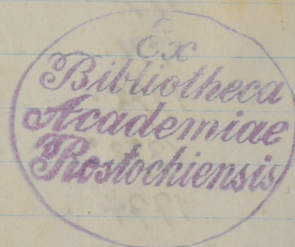

MK-9453. (2)

Inhalt:

- Progr. 2. Geburtstagsfeier des Landesfürst. 1754. m. Ath. Pries, Jon. XLII, 43.
- Progr. 2. Geburtstagsfeier des Landesfürsten 1755. m. Ath.: Pries, De div. leg. Mosaic. praesentia.
- 1756 " " " " " " " " " " " "
1757. " " " " " " " " " " " "
1759. " " " " " " " " " " " "
1763. " " " " " " " " " " " "
- zur Friedensfeier 1763. [1762 steht Mk. 55¹⁶.]
- Geburtstagsf. d. 1764. " " " " " " " " " " " "
1765. " " " " " " " " " " " "
1766. " " " " " " " " " " " "
1767. " " " " " " " " " " " "
1768. " " " " " " " " " " " "
1769. " " " " " " " " " " " "
1770. " " " " " " " " " " " "
1771. " " " " " " " " " " " "
1772. " " " " " " " " " " " "
1773. " " " " " " " " " " " "
1774. " " " " " " " " " " " "
- Reformationsfest 31. Oct. 1775.
- Geburtstagsf. d. Landesherm 1775. " " " " " " " " " " " "
1776. " " " " " " " " " " " "
1777. " " " " " " " " " " " "
1778. " " " " " " " " " " " "
- Gedächtnisf. f. Herzog Friedrich 1785.
- Einführung d. Direkt. Fuchs. 1789. " " " " " " " " " " " "
- off. Schulprüfung 1789.
- Cantate 2. Lehrer. Einführung. 1789.
- 1792.
1793. (Winter)
1793. (Sommer) m. Ath.: Fuchs, Ex Evang. ostenditur, quomodo...
- 1796.

DE
ANTHROPODAEMONIBVS PAUCA PRAEFATVS

ACTVI SOLLEMNI,

QVO

GLORIOSISSIMVS NATALIS
SERENISSIMI DVCIS, PRINCIPIS, AC DOMINI,
DOMINI
FRIDERICI,

DVCIS REGNANTIS MEGAPOLITANI,
PRINCIPIS VETVSTAE GENTIS HENETAЕ, SVERINI
AC RACEBURGI,
COMITIS ITEM SVERINENSIS, TERRARVM ROSTOCHII,
AC STARGARDIAE DYNASTAE,
DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI,

IN AVDITORIO GYMNASII PRIMARIO
HORA IV. DIE IX. NOVEMBR. A. R. S. dōIdccclxxviii.
PVBLICA PIETATE CELEBRABITVR,

SPLENDIDISSIMAM

MAECENATVM ILLVSTRISSIMORVM, FAVTORVMQVE
GRAVISSIMORVM AMPLISSIMORVM

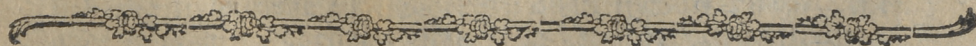
FREQUENTIAM,

QVO DECET HONORIS CVLTV

CONCILIARE STVDET

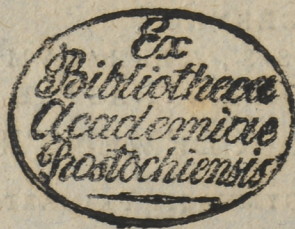
M. IO. GABR. PRIES,

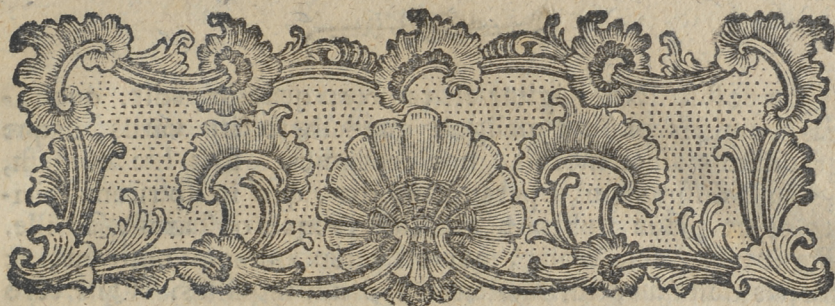
DVCALIS GYMNASII GVESTROVIENSIS RECTOR.

ROSTOCHII,
LITTERIS ADLERIANIS.

1778.

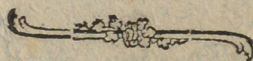

Si finitos spiritus esse naturas; vi et potentia praeditas, ac cum ceteris, quae sunt in mundo, substantiis connexas, ambigi nequit; eos quoque in nos posse ita agere, vt in anima humana ideae et iudicia, appetitus, vehementesque commotiones gignantur, et in corpore nostro eiusmodi existant mutationes, quibus eius vires frangantur aut debilitentur, qui neget, ego quidem arbitror fore neminem. Non est, quod quis hoc sine proprio spirituum corpore posse fieri infutietur. Ponamus enim, eam esse spiritus finiti conditionem et rationem, vt sine organis sensoriis, adeoque sine corpore ad earum, quae existunt, rerum sensationem atque cognitionem peruenire non possit; corpus tamen id, quod spiritui attribuitur, a spiritu ipso plane diuersum esse affirmemus, est necesse. Si igitur in corpore est ratio, quae efficit, vt in spiritu sensationes et cogitationes nascantur, et, si certum est, quod actio sine actione reciproca non possit locum habere; inde facile est intellectu, quod spiritus finitus, etsi esset substantia, corporis expertus, in corpora tamen humana

A 2

agere

agere possit. Nihil igitur est caussae, quae impedit, quominus homines posse a maligno quodam spiritu variis, iisque gravissimis affici morbis, nos credamus. Erit hic quidem, ne quid dissimulem, operandi modus, quo in spiritum spiritus agit, plane nobis incognitus, aequè obscurus, ac ille, siue idealis, siue realis, qui est inter animam nostram, ac corpus, influxus, aut mutuus corporum impulsus. Quis vero est, qui modi ignorantiam, quo spiritus operatur, id non valere, ut res, cuius ratio latet, non eveniat, nesciat?

Vtrum vero Deus ille sapientissimus, cuius nutu caelum, et terra regitur, unquam permiserit, ut Cacodaemones humana sint ingressi corpora, et sua diuinitus concessa virtute ac potentia ad homines omni calamitate et miseria exagitandos sint abusi, ab historicis, interpretibus, et viris eruditis, qui longo morborum signa cognoscendi, et probandi usu sunt exercitati, paullo diligentius est cognoscendum. In re enim tanti momenti diiudicanda testimonia scriptorum, omni fide dignissimorum adferantur, oportet, ne in errores incidamus, quibus aut superstitioni, aut incredulitati omnis via patefiat. Antiquissimi inter Graecos pariter ac Romanos scriptores, a vero Dei licet cultu alieni, eruditionis tamen fama clarissimi ne ullum quidem corporalis obsessionis indicium fecisse mihi videntur. Philosophi, historici ac vates de spiritibus, quos daemones adpellant, ita scribunt, ut, quam varia et inconstans sit vis et potestas, cui vox est subiecta, statim perspicias. Intelligunt enim per daemones Deos, deasque, mox Semideos, heroësque, mox naturas quasdam inter Deum et homines, mox animas corporibus exutas, et denique spiritus, qui malorum, pestis nimirum, et morborum auctores et caussae, aut humani corporis praesules, ac opum et facultatum largitores esse credebantur. Fabularum conditores transformant homines in varias bestias, et monstra horrenda. Daemones imaginibus, et statuis, quae in templis erant positae, inesse putabantur, quos, si ipsis esset irascendi suis cultoribus causa, ut eas relinquerent inanes, et inde emigrarent, plebs demens et stolidi orabat, et euocare studebat. Quis vero Graecorum sapiens

sapiens in ea fuit sententia, quod corpora humana sint daemonum domicilia? quis hos vnquam ex hominibus exiisse asseruit?

De Romanis, qui a Graecis, tanquam a suis magistris, sicuti leges, ad rem publicam bene gerendam aptas et idoneas, ac studia litterarum, ita et superstitionem didicerunt, eorumque de daemonibus fabulas fabulis auxerunt, idem sentiendum esse arbitror. Erant his Furiae, daemones dictae, facinorum vltices et vindices, impios perterrendo, et taedis ardentibus insectando, vt, quanta vis insit pravae conscientiae, intelligeretur. Colebantur et Genii, quorum alii boni, ad virtutis studium homines incitantes, alii mali, ad flagitia et scelera eosdem stimulant, et malorum auctores. Vtrique diuinitus dati perhibebantur hominum comites a vitae ingressu usque ad eius exitum. Erant huic quoque genti Lares, Lemures, Manes, Laruati, Ceriti, seu, si mauis, Cerriti, i. e. aut Cereris ira, aut Laruaram incurfatione animo vexati. Erant et morbi, v. g. mania, ignis sacer, morbus sacer, et alii, quorum causam in daemonum operationibus esse quaerendam homines simplices existimabant. De ingressu Daemonum vero in hominum corpora, aut de eorum abitu ne vocula quidem apud Romanos legitur.

Apud Aegyptios e contrario, Babylonios, Chaldaeos, aliasque Orientem solem spectantes gentes daemonibus referta et plena omnia esse videntur, adeo, vt scientia naturalis, quae inter hos vigeat populos, nihil aliud fuerit, nisi doctrina de variis eorum generibus, virtutibus et muneribus. Daemones erant herbis, arboribus, animalibus, corpori humano, singulisque eius partibus praefecti. Daemonibus triginta sex curanda Aegyptii, teste Celso apud Originem L. VIII. aduers. Celsum p. 416. tradiderunt humani corporis membra. Daemones latebant in bestiis, bobus, mulis, canibus, lupis, vulpibus, suisque, seque quasi Protei aemuli in quamcunque vertebant speciem. Daemonum virtuti morbos, quibus forte quis laborabat, adscribi debere, nihil istae gentes dubitarunt.

A 3

Hinc

Hinc Exorcistarum copia, hinc incantationes, et carmina magica, quibus daemones studebant in fugam vertere, mul-
taeque aliae nugae sunt enatae, a quibus saniorum mens ab-
horrebat. Salse hinc ridet Saryricorum inter Graecos facile
Princeps, Lucianus in Philopseude hanc Orientalium popu-
lorum sapientiam, aut potius dementiam, mendacia et artes,
Cacodaemones expellendi. Nihil magis mirari, inquit,
quam quod Philosophi daemones e corporibus, diu vexatis,
exeuntes conspiciant, qui tam acute cernant, ut ipsas rerum
species, notiones, ac ideas volitare videant. Ridet quoque
sagacissimus venator et speculator naturae, Plinius H. N.
L. XXVI, 4. ubi verba facit de herba quadam magica,
Achimenis dicta, quae si coniceretur in aciem hostium,
agmina trepidarent, ac terga verterent. Quaerit igitur,
quam ob rem eius nullus fuerit usus, quum Cimbri, Teuto-
nique terribili Marte ulularent, aut, quum Lucullus tot reges
Magorum (Persarum) paucis legionibus sterneret? et paucis
interiectis, addit, non satius fuit, Aemilianum Scipionem
Carthaginis portas herba patefacere, quam machinis per tot
annos quaterere?

Ab hac turpissima, quae maximam Orientis inuaserat
partem, natio iudaica non immunis erat superstitione. Maio-
res eius, in Aegypto commorantes, eam iam animo imbi-
berant. Erant enim Mosis aetate duo artis magicae, si modo
ars est, non leuissimi cuiusque ludibrium, magistri, Iannes,
et Iambres, a Paulo 2 Timoth. III, 8. adpellati, a Plinio au-
tem l. c. L. XXX, 1. Iamnes, et Iotapa minus recte dicti,
nam et simul hos refert inter Iudaeos. Videntur hi magis
professione, quam scientia celeberrimi, se ne pediculum qui-
dem posse procreare, ingenue fatentes. Eiusmodi tamen
praestigiis et Rex, et eius amici, totusque gaudebat populus.
Quam prona hinc fuerit gens Israëlitarum ad mores Aegy-
ptiorum prauos aemulandos et sequendos, sicuti multis ex
aliis criminibus, ita in primis ex vituli aurei, qui erat imago
Apidis, a Memphitis et Heliopolitis in Deorum numero ha-
biti, cultu religioso, statim post exitum ex Aegypto praestito,
satis

fatis adparet. Vnde et Moses in eo est totus, ut gentem, quae erat sub eius imperio, et potestate, saniolem, meliolem, ac Aegyptiorum praeceptis de rebus diuinis plane contrariam doceret religionem. Quam absfona eius de propellendis malignis spiritibus, et de mortuis in vitam reuocandis fuerit opinio, tradit Tobias Cap. VI, 19. VIII, 2. 3. et Saga illa Endorea, quam consulebat Saul, Iudaeorum Rex, 1 Sam. XXVIII, 12. seqq. Quae de Iobi, viri pii et sancti morbo praeternaturali, et de Saulis furore et ira in sacris commemorantur litteris, recte id quidem probant, Cacodaemoni hos esse attribuendos morbos, at non liquet, eum in ipsorum corpora intrasse. Nec quoque fides est habenda Iosephi, Phariseorum sectae dediti, testimoniis, si quis inde sententiam de hominibus, quorum corpora sint iam ante Christi tempora a Cacodaemone obsessa, confirmare veller. Ridicula, lepida, et fabulis similia sunt, quae commemorat. Testatur hic Antiq. L. VIII. C. 2. Sect. 5. Salomonem, Israëlitarum Regem, a Deo ipso didicisse artem, carminibus, quae reliquerit, magicis spiritus ita adiurandi, ut ex corporibus humanis, a se occupatis, excederent, ac nunquam redirent. Tum addit quoque, se suis vidisse oculis, quod Eleazarus quidam annulo naribus hominis, a daemone vexati, admoto, extraxerit odoranti e naribus daemonem. Sed credat Iudaeus Apella! En oculorum aciem, quibus ne naturae quidem, nullos sub sensus cadentes, se potuerunt eripere! Nec operae pretium est, hic commemorare deliria de spiritibus, eorumque operationibus, quibus Talmudici, et recentioris aetatis magistri inter Iudaeos abundant.

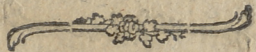
Sed longe alia est rei, cuius certum indicium apud has, modo dictas gentes nos inuenire non possumus, facies ac conditio, si N. T. auctores consulueris. Omnia hic plana et manifesta sunt, adeo, ut ridiculum sane esset, eam dubitare, aut in suspenso relinquere rem, quae praeter eum, qui velit cum ratione insanire, nemini incerta esse potest. Adsunt testes, omni exceptione maiores, non auriti, sed oculati, non qui ex humano ingenio, sed lumine quodam diuino illustrati,
res,

res, quae obuenerunt, prodidere memoriae. Adfunt testes, non rerum, quas exponunt, rudes et ignari, sed multis experimentis docti, Lucas enim, erat e medicorum numero Coloss. IV, 14. qui hac de re paullo accuratius et fufius agit, quam reliqui sacri scriptores. Non adferunt vnicum modo istius rei exemplum, sed plura, sex aut septem: non tradunt rem, ante inauditam, sed sua aetate satis notam, atque vulgarem, vnde et multitudo daemonum expulsiōe, tanquam re noua minime stupet, sed ratio, qua Christus, eiusque legati in sanandis Anthropolodemonibus vsi sunt, erat insueta, turbamque rapiebat in admirationem.

Nunquam igitur accedam viris aetatis nostrae eruditis, qui hominum, quos Christus, eiusque legati ab hac Cacodemonum potestate liberauit, exempla in libris N. T. allata, modo esse ficta, Christumque se ad errores sui saeculi et falsam plebis opinionem accommodasse sibi persuadent. Non ignoro, Christum non eo consilio humanam induisse naturam, vt quoscunque errores, siue pertineant ad siderum motus, siue ad artem sanandi, siue ad naturae euentus abditos rectius et melius interpretandos, plebis animis euelleret. Negandum tamen esse puto, Christum, et eius amicos praeconcepas in rebus, ad religionem, et cultum diuinum pertinentibus, aequo animo ferre potuisse opiniones, quibus inanis metus et terror nostris iniiciatur animis, aut fiducia, in Deo, eiusque prouida cura ponenda imminuatur, aut alia quaecunque superstitio alatur et foueatur. Verendum sane est, ne, si haec noua litteras sacras explicandi regula ad alias fidei nostrae doctrinas de mundi creatione nimirum, de prouidentia Dei, et de immortalitate animae nostrae transferatur, codicis sacri auctoritas, seruatoris nostri historia, et quam plurima fidei caelestis capita in discrimen vocentur et peruertantur. Vnde enim cognosci potest, quae sit mens Christi, ac diuina, et quae sit plebis praesumpta et eumentita opinio, quae vera, quae falsa, quae retinenda, et quae repudianda?

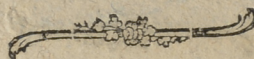
Noui

Noui T. scriptores vix nomen boni et prudentis, qui vult ab aliis legi, et intelligi, auctoris tuebuntur, si eos ad vulgi sententiam, non autem ad veritatis normam scripserint. Satis clare distinguunt inter daemones, i. e. inter homines, ab impurorum spirituum vi maiore correptos, ac agitados, atque inter illos, qui vario morborum genere decumbebant Matth. IV. 24. Marc. III. 14. Luc. VIII. 2. Distinguunt inter malorum geniorum eiectionem, et morborum sanationem, Marc. I. 32. XVI. 17. Luc. IV. 40. X. 17. Quae est huius rei distinguendae causa, si modo una eademque res est intelligenda? quae est verborum potestas et notio, si tam peruerse et corrupte loquuntur? quam indignum Christo, summo orbis terrarum doctore, dicendi genus, qui discipulis suis potestatem ex hominibus spiritus eiiciendi tradit, quos illis non inesse, ipse probe sciebat? Nonne praeceptum hoc est inane et absolum? nonne Christi oratio est fabula, si populi nugae de daemone, et obsessis fecerit suas? Et quae denique fingi, et excogitari potest causa, quam ob rem Christus tam falsam suo suffragio adprobauerit sententiam? Disputat Matth. XII, et Luc. XI, contra Phariseos, miracula, quae faceret, daemone principis ope et auxilio edi, criminantes, quibus tum ita respondet, ut non eorum sententiam de daemone domiciliis in humanis corporibus, sed tantum de ratione et modo homines ab istorum potestate liberandi refelleret. Erat sane e re Christi, eiusque religione, libere edicere, quae vera, et quae vulgi fabularum loco essent habenda. Sadducaeum plane nullos esse daemones profitebantur, nec eam ob causam in odium incurrebant, nam in senatu Iudaico, et in ecclesia amplissimis fungebantur muneribus. Cur igitur Christus non in horum sententiam descendit, si ad veritatem propius accedat, quam Phariseorum et vulgaris, quum sine ullo odio, invidia, et religionis detrimento Sadducaeis hac in re adsentiri potuisset? At Christus neutri parcebat sectae, id vnice quaerens, ut religionem, ab omnibus Phariseorum ac Sadducaeorum commentis purgatam traderet. Nec dispar erat Christi discipulorum ratio. Hi versabantur inter gentes, ad quas a suo magistro doctrinas caelestes annunciandi causa

B

erant

erant missi, cum Philosophis, Epicureis, ac Academicis, qui omnes eos insanire putabant, qui populari de daemonibus, ac hominibus, ipsorum vi oppressis, fauerent sententiae. Amicitiam horum sapientum forte sibi conciliare potuissent, si sine ulla formidine indicassent, sibi quoque displicere plebis de daemoniacis praecepta, ab istis Philosophis nunquam adprobata. Sed hi, veritatis modo amantes, ac integerrimi viri, sui praeceptoris exemplum sequuntur, et, quauis data occasione, istorum Philosophorum errores in rebus diuinis omni animi constantia impugnant, minime vero nouis communiunt praesidiis.

Sed sint, non dicam contra, emotae mentis homines illi, quorum mentio facta est Matth. VIII. Marc. V. et Luc. VIII. Sint epileptici, et melancholici, non a genio quodam malo obsessi. Vnde, quaeso, tam subita hominum, qui paullo ante nudo incedebant corpore, qui catenas rumpebant, et compedes diffringebant, qui in sepulcris commorabantur, et homines fugiebant, est mutatio, Christo appropinquante, et, ut excederent daemones, iubente? vnde est tanta mansuetudo, lenitas et animi quies? vnde furiosorum humanitas, amor et pietas erga Christum? vnde in hominibus perturbatae mentis tam vera et certa de Christo, eiusque natura diuina cognitio, cuius rei non modo senatus, populusque Iudaicus, sed et Petrus, Christi discipulus, luce diuina postea collustratus Matth. XVI. 17, erant rudes et ignari? Quis est, qui haec mente et animo concipere queat? Sed haec et plura alia sunt clara et patefacta, si retineatur sensus litteralis, a quo ut recedamus, nulla vrget necessitas. Daemones enim, quis fuerit Christus, ex V. T. vaticiniis, ex eius ab angelo annunciata conceptione mirabili, ex euentibus, qui eius natiuitatem comitabantur, et proxime sequebantur, ex voce post reditum Christi e lauacro, caelitus audita, multisque aliis rebus coniectare et colligere potuerunt. Daemones non latebat, Christum eam quoque ab causam descendisse e caelo, ut quaecunque mala a primorum hominum corruptore toti generi humano essent infligta, tolleret. Daemonum itaque intererat, ut Christi, eiusque doctri-

doctrinae hostes sollicitarent, et hac, licet verissima, omni tamen malitia et impietate plena, confessione ad ipsius caedem illos instigarent, quo Dei consilia de nostra procuranda salute ea, qua fieri posse stolidè putabant, ratione impedirent. Quam vani autem eorum conatus, quam fallaces spes fuerint, testatur rei euentus. Admiremur nos itaque hic Dei O. M. sapientiam, qui modo Christi, eiusque legatorum aetate in corpora non multorum hominum saeuendi Cacodaemoni copiam fecit, ut eius imperium in spiritus, eius potestas, qua euertit tenebrarum regnum, atque maiestas conspiciatur, nosque amorem intelligamus, quo nos adoptauit, et nos omnium bonorum participes reddere vult, quae et in hac vita, et tandem aliquando in regno eius gloriae omnibus sanctis et religiosis ab ipso sunt promissa!

Pauca haec doctrinae diuinæ, cui hodie bellum indicitur, vindicandae causa scripsi. Id nunc agamus, quod pietas erga Optimum Principem ac Patrem patriae, FRIDERICVM, Ducem regnantem a nobis postulat et efflagitat! Illuxit Eius Natalis, Gymnasio nostro, nostrisque Musis dies festus atque sollemnis. Iam adsunt laetitiae nostrae, grati animi, et pietatis erga Deum interpretes, qui hoc cathedram ascendent ordine.

I. IOACHIM. HERMANN. FRIDER. HAHN, Güstrouienfis,
de pio Principe, magno rei publicae bono Orat. Teuton. habebit.

II. IOANNES ANDREAS WIESE, Güstrouienfis,
ex Horatii L. IV. Od. VIII, v. 28. Dignum laude virum Musa verat mori: carminis Latini argumentum repetet.

III. IOANNES FRIDERICVS CANTZLER, Wolgastia-Pomeranus,
Principem, qui amatur, esse eo maiorem et meliorem, quem

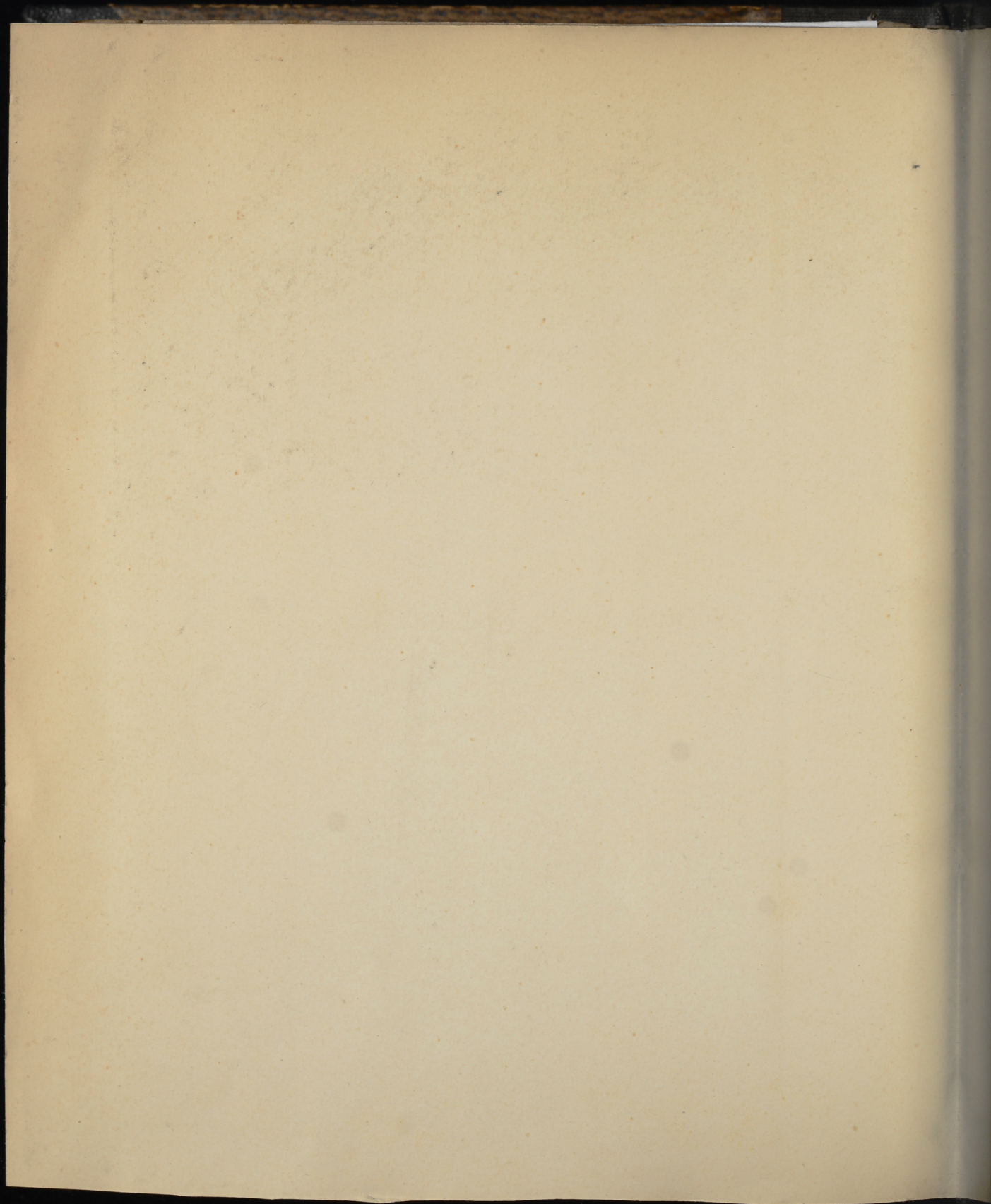
quem ciues modo admirantur , Oratione German.
probabit.

IV. IOANN. CHRISTOPHORVS EBELL, Güstrouienſis,
de variis Principum cognomentis Or. Lat. dicer.

V. IOANNES DANIEL KNÖCHEL , Güstrouienſis,
carmine Germ. Deo O. M. nuncubabit vota pro Ducis
regnantis ſalute , pro Domus totius Ducalis proſperi-
tate , et patriae felicitate.

Agite igitur Maecenates ſummi , offerre ſacrificia huius
diei ſollemniora eo , quo conſueſti eſtis , deuoto more , et
pietate in Ducem ſumma , atque hunc ſollemniffimum diem
veſtra praefentia , pariter ac frequentia , quaefo etiam atque
etiam a Vobis , reddite ſollemnioſiorem. P. P. Güstrouiae die
VIII. Novembr. A. R. M. S. c1515cclxxviii.

als auf den Staat seyn. Er wird einer zügellosen
heit, woraus Spaltungen, Sectirerey, Verfol-
d Kotten entspringen, mit sanftmüthigem Ernst
hun. Er weiß es, daß die Religion, die Christus
dem Staate gute Bürger, arbeitsame, aufrichtige,
ehrliebe und rechtschaffene Unterthanen verschaffet.
es, daß die so theuer erworbene Bekenntnißbücher
irche eine Schutzwehr unsrer Ruhe und Sicherheit
onsübungen sind. Er wird daher diese gegen alle
ngen in seinen Schutz nehmen. Dem Höchsten
! daß wir noch in so manchem Minister, von dessen
Weisheit und Klugheit die Wohlfahrt ganzer
abhänget, einen Freund Christi, der seiner Reli-
e macht, hochzuschätzen, das Glück und die Freude

dieser Betrachtung giebt mir die milde Stiftung,
thätige Gesinnung Sr. Excellenz des Hochwohl-
en Herrn, Herrn Christian Ulrich von Ke-
— — — gegen unsern Musentempel Gele-
Nach diesem Institut, welches dem Herrn Gehei-
zum unvergeßlichen Ruhm gereichen wird, soll das
t der Reformation des großen Luthers am 31sten
durch eine deutsche Rede, welche der Feyer dieses
maß ist, vor den öffentlichen Lehrstunden dem Höch-
Preise jährlich erneuert, und unter fleißige und ge-
schüler Bücher ausgetheilet werden. Keine Zeit
wohl mehr die Erneuerung dieser Wohlthaten, wel-
seiner Kirche erwiesen, als eben die gegenwärtige,
e von so vielen verkannt werden. Der Herr Ge-
th hatte im vorigen Jahre sein funfzigjähriges Amts-
auf einem seiner Rittergüter gefeyret, und war
n von dem Allerhöchsten mit vieler Munterkeit des
und Leibes gesegneten hohen Alter von einer zahl-
reichen